

Dokumentin nimi:	Valmiusfoorumin toimintasuunnitelma 2019
Versio:	1
Luontipäivä:	8.11.2019
Tila:	VALMIS
Laatija:	Juha Kärkkäinen

VALMIUSFOORUMIN TOIMINTASUUNNITELMAN LAADINTA

Kainuun valmiusfoorumin järjestäytymiskokouksessa (27.5.2019 kohta 8) päätettiin, että valmiusfoorumin toimintamuodon vakiinnuttamiseksi ja käytäntöjen selkeyttämiseksi on tarpeellista laatia toimintasuunnitelma-asiakirja. Toimintasuunnitelma on laadittu valmiusfoorumin nimeämän poikkihallinnollisen laadintatyöryhmän toimesta. Laadintatyöryhmässä olivat edustettuina seuraavat jäsenorganisaatiot: Kainuun kunnat, Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä, Kainuun pelastuslaitos, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Suomen Punainen Risti ja Huoltovarmuusorganisaatio. Huoltovarmuusorganisaation edustajana toimi Pohjois-Suomen ELVAR- toimikunnan sihteeri.

Laadintaryhmän koollekutsujana toimi Kainuun pelastuslaitos.

[illegible]

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	4
2. KAINUUN VALMIUSFOORUMI.....	5
2.1 Kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli	5
2.2 Valmiusfoorumin missio ja toimintaperiaate	5
2.3 Valmiusfoorumin toiminnan tavoite.....	5
2.4 Valmiusfoorumin tehtävät ja tehtävien määrittäminen.....	6
2.5 Valmiusfoorumin puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja tehtävät.....	7
2.6 Valmiusfoorumin sihteeri ja tehtävät.....	7
2.7 Valmiusfoorumin jäsenorganisaatioiden edustajien nimeäminen	7
2.8 Valmiusfoorumin uuden jäsenorganisaation nimeäminen	8
2.9 Valmiusfoorumin kokousten esityslistan laatiminen	8
2.10 Valmiusfoorumin työtila	8
2.11 Valmiusfoorumin kokousten järjestäminen ja taajuus	8
3. TIETOJEN KÄSITTELY YHTEISTYÖVERKOSTOSSA	9
3.1 Verkoston sisäinen tietojen jakaminen	9
3.2 Salassa pidettävä tieto	9
4. VALMIUSFOORUMIN VIESTINTÄ.....	10
5. ALUEELLINEN YHTEINEN VARAUTUMINEN	11
5.1 Varautuminen eri tasoilla	11
5.2 Alueellisen yhteisen varautumisen kehittämistoimenpiteiden määrittely.....	12
5.3 Alueellisen yhteisen varautumisen suunnitteluajanjakson pituus.....	13
5.4 Alueellisen yhteisen varautumisen kehittämisen toimeksianto	13
5.5 Toimeksiannon toteuttaminen	14
5.5.1 Valmisteleva sihteeristö	14
5.5.2 Ad hoc toimeksianto	14
6. JÄRJESTÖJEN TUKI KAINUUN YHTEISEN VARAUTUMISEN KEHITTÄMISESSÄ.....	15
6.1 Kyläyhteisöjen sekä kaupunginosayhdistysten tuki Kainuun yhteisen varautumisen kehittämisessä ..	15
7. HUOLTOVARMUUSORGANISAATION TUKI KAINUUN YHTEISEN VARAUTUMISEN KEHITTÄMISESSÄ.....	16
8. KAINUUN VARAUTUMISEN KOULUTUKSET JA HARJOITUKSET	17
7.1 Koulutus- ja harjoituskalenterin ylläpitäminen	17
LIITE 1 Salassa pidettävän tiedon turvaluokittelu	18

2. KAINUUN VALMIUSFOORUMI

2.1 Kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli

Kokonaisturvallisuus on suomalaisen varautumisen yhteistoimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä.

Suomalaisen kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallin vahvuus on, että se kattaa kaikki yhteiskunnan tasot ja tahot. Tämän ajattelumallin mukaan turvallisuustoimijoita ovat kaikki johdettuun tai sitä kiinteästi tukevaan turvallisuustoimintaan osallistuvat tahot. Myös yksittäisillä kansalaisilla on tärkeä rooli omatoimisessa varautumisessa ja yhteiskunnan kriisinkestokyvyn vahvistamisessa (YTS 2017, 7).

Kainuun valmiusfoorumin jäsenorganisaatiot tiedostavat kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallin luomat mahdollisuudet merkittävänä osana Kainuun maakunnan alueen kokonaisvaltaista häiriö- ja kriisinsietokyvyn kehittämistä.

2.2 Valmiusfoorumin missio ja toimintaperiaate

Kainuun valmiusfoorumin missiona on yhteistyön avulla kehittää Kainuun maakunnan alueen kokonaisturvallisuutta sekä kriisinsietokykyä kaikissa turvallisuustilanteissa.

Toimintaperiaatteena on avoimeen ja tasavertaiseen kumppanuussuhteeseen perustuva verkostoyhteistyö. Verkostoyhteistyön tavoitteena on jakaa tietoa parhaista käytännöistä ja tehdä kehittämissyhteistyötä eri ihmisten sekä jäsenorganisaatioiden välillä (benchmarking).

Kainuun valmiusfoorumin toimintaperiaate perustuu verkoston jäsenorganisaatioiden tasavertaiseen kumppanuussuhteeseen ja foorumin jäsenorganisaatioiden tarjoamiin tukeutumismahdollisuuksiin.

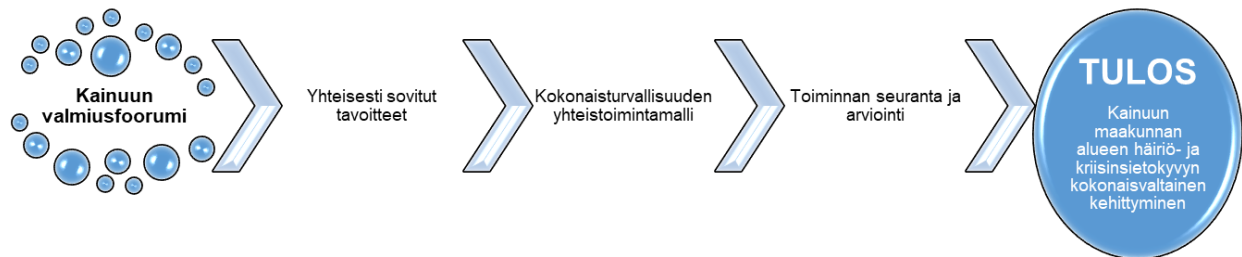
2.3 Valmiusfoorumin toiminnan tavoite

Kainuun valmiusfoorumi toimii maakunnan ylimmän johdon suunnittelu- ja tiedonvaihtoorumina turvallisuus- ja valmiusasioissa (*strateginen linjaava ja resursoiva taso*).

Valmiusfoorumin muodostamisen ensisijaisena tavoitteena on kyetä muodostamaan yhteinen poikkihallinnollinen näkemys (TAHTOTILA) varautumistoimenpiteiden keskeisistä kehittämistoimenpiteistä yhdessä Kainuun maakunnan alueella toimivien viranomaisten, kuntien, elinkeinoelämän ja järjestöjen kanssa.

Toisena keskeisenä tavoitteena on edistää kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallin muodostumista siten, että maakunnan alueen toimijat kykenevät suoriutumaan normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolotilanteen aiheuttamista häiriötekijöistä sekä kykenevät turvaamaan oman palveluntuotannon ydinprosessien toimivuuden mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kolmantena tavoitteena on kyetä yhdessä määrittämään kansallisten linjauksien mukaiset Kainuun alueellisen yhteisen varautumisen ja valmiussuunnittelun painopisteet, resurssit sekä yhdessä päätettyjen tavoitteiden seuranta ja arviointi (kuva 2).

KUVA 2 Kainuun valmiusfoorumin toiminnan tavoite

2.4 Valmiusfoorumin tehtävät ja tehtävien määrittäminen

Kainuun maakunnan alueen toimintaympäristössä mahdollisesti tapahtuvista turvallisuuksista, suuronnettomuuksista, normaaliolojen häiriötilanteista ja mahdollisesta poikkeusolotilanteesta suoriutumisesta ovat ensisijaisesti vastuussa Kainuun maakunnan alueen sisäiset toimijatahot (kainuulaiset itse). Turvallisuuksitapahtumista suoriutuminen edellyttää Kainuun sisäisten resurssien sitouttamista, yhteensovittamista ja yhdessä tekemistä, jolloin uhkiin pystytään vastaamaan joustavilla ja uskottavilla ratkaisuilla mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Valmiusfoorumeissa käsiteltävien aihealuiden pääasiallinen lähestymissuunta on proaktiivinen, mutta tarvittaessa lähestymissuunta voi olla myös reaktiivinen.

Kainuun maakunnan valmiusfoorumin tehtävät: (Strateginen linjaava ja resursoiva taso)

1. Toimii Kainuun maakunnan ylimmän johdon suunnittelu- ja tiedonvaihtofoorumina turvallisuus- ja valmiusasioissa
2. Koordinoi Kainuun maakunnan alueella toteutettavan kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallin muodostumista
3. Määrittää Kainuun maakunnan alueen valmiussuunnittelun painopisteet, resurssit ja yhteiset tavoitteet (esim. vuosittain)
4. Yhteensovittaa Kainuun maakunnan alueen kokonaisvarautumista - tavoitteena Kainuun maakunnan toiminnan jatkuvuus.

2.5 Valmiusfoorumin puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja tehtävät

Kainuun valmiusfoorumin puheenjohtajana toimii Kainuun maakuntajohtaja (Kainuun liitto).

Puheenjohtajan tehtävät:

- kutsuu valmiusfoorumin koolle,
- johtaa valmiusfoorumin kokousta,
- antaa valmiusfoorumin toimintaan koskevat tiedotteet ja lausunnot sekä
- edustaa tarvittaessa valmiusfoorumia eri yhteistyöelimissä.

Kainuun valmiusfoorumin varapuheenjohtajana toimii Kainuun pelastuslaitoksen pelastusjohtaja.

Valmiusfoorumin jäsenorganisaatiot päättävät puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinnasta sekä toimikauden pituudesta.

2.6 Valmiusfoorumin sihteeri ja tehtävät

Kainuun valmiusfoorumin sihteerin tehtävä on toistaiseksi ja sihteerin tehtävistä vastaa Kainuun pelastuslaitos. Kainuun pelastuslaitos nimeää sihteerinä toimivan henkilön.

Sihteerin tehtävät:

- vastaa valmiusfoorumin kokouksen valmistelusta ja järjestämisestä,
- vastaa kokouksen esityslistan laadinnasta yhdessä puheenjohtajan kanssa,
- vastaa kokouspöytäkirjan laadinnasta, tallentamisesta ja tiedottamisesta,
- ylläpitää Kainuun maakunnan alueella toteutettavien varautumisen koulutus- ja harjoitustilaisuuksien kalenteria,
- toimii TUOVI sisäisen turvallisuuden portaali/ Kainuun valmiusfoorumi työtilan ylläpitäjänä sekä
- koordinoi kokousten välillä tapahtuvaa valmistelua yhdessä foorumin jäsenten kanssa.

2.7 Valmiusfoorumin jäsenorganisaatioiden edustajien nimeäminen

Kainuun maakuntahallitus nimesi valmiusfoorumin jäsenorganisaatioiden varsinaisen edustajan ja varaedustajan (18.3.2018 48 §). Jäsenorganisaatioiden edustajien nimeäminen vahvistettiin maakuntahallituksen päätöksen mukaisesti valmiusfoorumin järjestäytymiskokouksessa (27.5.2019 kohta 3).

Valmiusfoorumin jäsenorganisaatioiden tulee esittää mahdolliset jäsenorganisaation edustajia koskevat nimimuutokset Kainuun valmiusfoorumin sihteerille. Valmiusfoorumin sihteeri huolehtii siitä, että nimimuutosesitys käsitellään valmiusfoorumin seuraavassa kokouksessa, jonka toimesta jäsenorganisaation uusi edustaja nimetään.

2.8 Valmiusfoorumin uuden jäsenorganisaation nimeäminen

Valmiusfoorumin jäsenorganisaatiot voivat esittää uuden jäsenorganisaation nimeämistä foorumin jäseneksi.

Esitys käsitellään seuraavassa valmiusfoorumin kokouksessa, jonka toimesta tehdään päätös uuden jäsenorganisaation nimeämisestä.

2.9 Valmiusfoorumin kokousten esityslistan laatiminen

Kainuun valmiusfoorumin jäsenorganisaatioilla on oikeus esittää kokouksissa käsiteltäviä aihealueita. Jäsenorganisaatiot voivat laatia aihealue-esityksiä valmiusfoorumin sihteerille valmiusfoorumin kokousten välisenä aikana.

Valmiusfoorumin sihteeri laatii aihealue-esityksistä yhteenvedon, jonka mukaisesti sihteeri laatii kokouksen esityslistan yhdessä puheenjohtajan kanssa.

Esityslista lähetetään foorumin jäsenille viikko ennen kokousta.

2.10 Valmiusfoorumin työtila

Kainuun valmiusfoorumin toiminnan tukemiseksi on luotu TUOVI Sisäisen turvallisuuden portaaliin Kainuun valmiusfoorumin oma työtila 12.9.2019.

<https://sisainturvallisuus.fi/etusivu>

Kainuun valmiusfoorumin työtila toimii foorumin asiakirjojen ja muun jaettavan materiaalin tallennustilana sekä keskustelualustana. Työtilassa jäsenorganisaatioiden edustajat voivat keskustella ja kysyä ajankohtaisista asioista sekä laatia materiaaleja yhdessä.

Kainuun valmiusfoorumin työtilan ylläpitäjänä toimii valmiusfoorumin sihteeri.

Huom! Työtila ei mahdollista turvaluokitellun aineiston tallentamista!

2.11 Valmiusfoorumin kokousten järjestäminen ja taajuus

Kainuun valmiusfoorumin kokoukset järjestetään pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa toukokuussa ja marraskuussa.

Kokouksien ajankohdat pyritään määrittämään vähintään yhden kalenterivuoden mittaiselle ajanjaksolle. Seuraavan kokouksen ajankohta vahvistetaan valmiusfoorumin kokouksen yhteydessä.

Valmiusfoorumin kokous voidaan tarvittaessa kutsua koolle myös ennalta ilmoittamattomana ajankohtana, mikäli koollekutsuminen on perusteltua ja tarkoituksenmukaista.

Kokouksen kutsuu koolle valmiusfoorumin puheenjohtaja.

3. TIETOJEN KÄSITTELY YHTEISTYÖVERKOSTOSSA

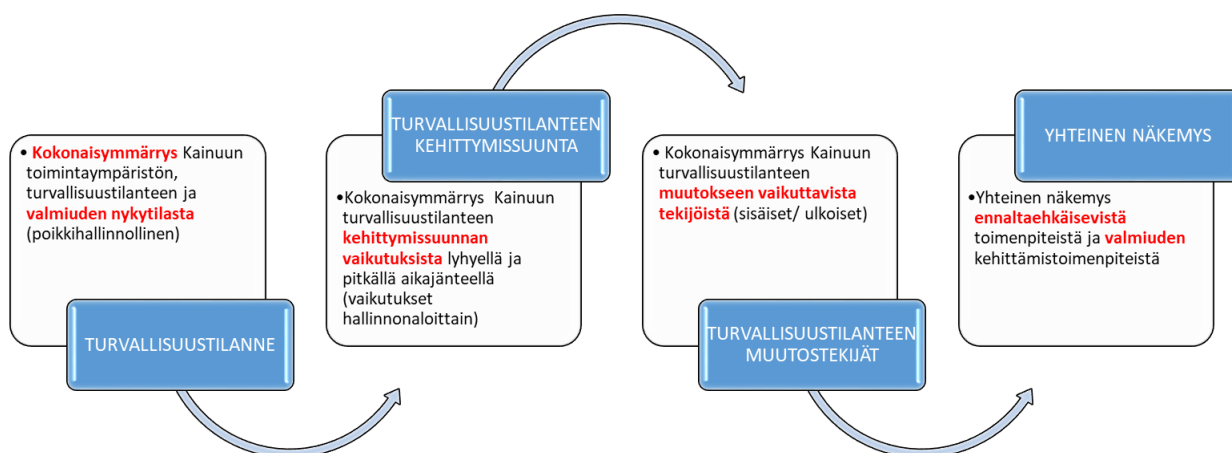
Kainuun valmiusfoorumi on Kainuun maakunnan alueella toimiva poikkihallinnollinen yhteistyöverkosto, joka mahdollistaa ylimmän johdon välillä toteutettavan suunnittelun ja tietojen vaihtamisen turvallisuus- ja valmiusasioissa.

Kainuun valmiusfoorumin yhteistyörakenteiden ylläpidon osalta jokaisella valmiusfoorumin jäsenorganisaatiolla ja jäsenellä on kollektiivinen vastuu tukea ja edistää omalla toiminnallaan Kainuun maakunnan alueen valmiussuunnittelussa tarvittavien yhteistyörakenteiden muodostumista ja avoimuutta foorumin jäsenorganisaatioiden välillä.

3.1 Verkoston sisäinen tietojen jakaminen

Tietojen vaihtamisen yleisperiaatteena on, että lähtökohtaisesti jäsenorganisaatiot luovuttavat omat tietonsa muiden jäsenorganisaatioiden käytettäväksi (avoin tietojen vaihtaminen) tiedon turvallisuusluokitus huomioiden.

Valmiusfoorumin jäsenorganisaatioiden keskuudessa olevan kokonaistietomäärän yhteisvaikutuksella voidaan muodostaa riittävän laaja-alainen sekä poikkihallinnollinen kokonaiskuva yhteiskunnan ja Kainuun maakunnan alueen turvallisuustilanteesta, turvallisuustilanteen kehityssuunnasta sekä turvallisuustilanteen muutokseen vaikuttavista uhkista ja trendeistä (kuva 3).

KUVA 3 Valmiusfoorumin sisäinen tietojen vaihtamisen prosessi

3.2 Salassa pidettävä tieto

Salassa pidettävät tiedot ovat informaatiota, johon pääsee käsiksi ainoastaan sellaiset henkilöt, joilla on lain tai säännöksiin vuoksi erikseen perusteltu välttämätön tarve perehtyä aineistoon. Salassa pidettävän tiedon turvaluokittelu on määritelty liitteessä 1.

Salassa pidettävällä tiedolla on aina omistaja, joka päättää tiedon luokituksesta, käytöstä ja jakelusta.

4. VALMIUSFOORUMIN VIESTINTÄ

Kainuun valmiusfoorumin viestinnän tavoitteena on saada Kainuun kuntalaiset tietoiseksi Kainuun valmiusfoorumin toiminnasta ja lisätä viestinnän keinoin kuntalaisten yleistä turvallisuustietoisuutta sekä turvallisuuden tunnetta. Tavoitteena on, että viestintä on ymmärrettävää, yhtenäistä, perusteltua sekä oikea-aikaista.

Valmiusfoorumi kokoontuu pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa, ja aina kokousten yhteydessä foorumin toiminnasta kerrotaan mediatiedotteella, Kainuun liiton verkkosivustolla ja Kainuun liiton sosiaalisen median kanavilla. Tarvittaessa järjestetään myös tiedotustilaisuus.

Valmiusfoorumin kokousten välillä sihteeristö voi tiedottaa valmistelussa olevista asioista joko tiedotteilla ja sosiaalisessa mediassa tai järjestämällä esimerkiksi medialle tai muulle sidosryhmälle temaattisen aamukahvitilaisuuden.

Mikäli valmiusfoorumi päättää perustaa nopeita toimenpiteitä varten Ad hoc -työryhmän, ryhmän perustamisesta, tavoitteista ja työskentelyn tuloksista tiedotetaan erikseen.

Toimintasuunnitelmaa täydennetään keväällä 2020 laadittavalla erillisellä viestintäsuunnitelmalla, mikä kattaa koko yhteisen alueellisen varautumisen kolmivuotisen suunnittelujakson. Viestintäsuunnitelma laaditaan yhteistyössä Kainuun julkisviestijöiden kanssa.

Jokaisella Kainuun valmiusfoorumin jäsenorganisaatiolla ja jäsenellä on kollektiivinen vastuu tukea ja edistää omalla toiminnallaan Kainuun valmiusfoorumin toiminnasta ja tavoitteista viestimistä.

5. ALUEELLINEN YHTEINEN VARAUTUMINEN

5.1 Varautuminen eri tasoilla

Varautuminen on toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Varautumistoimenpiteitä ovat mm. valmiussuunnittelu, jatkuvuudenhallinta, etukäteisvalmistelut, koulutus sekä valmiusharjoitukset. Varautumisen velvoitteet perustuvat valmiuslakiin sekä toimialan omaan lainsäädäntöön. Varautumisen velvoite jakautuu laajalle ja johon sisältyviä toimenpiteitä toteutetaan useilla eri tasoilla (kuva 4).

KUVA 4 Varautuminen eri tasoilla

Valtioneuvoston yhteinen varautuminen:

- Varautumisen velvoite koskee kaikkia ministeriöitä, jota valtioneuvoston kanslia yhteensovittaa. Valtioneuvoston yhteinen varautuminen kattaa ministeriöiden yhteisen valmiussuunnittelun, valtioneuvoston yhteisen häiriötilanteisiin varautumisen ja valtioneuvoston tilannekuvatoiminnon.

Alueellinen yhteinen varautuminen:

- Maakunnan alueella tehtävän varautumisen osa-alue, johon osallistuvat alueella toimivat viranomaiset, kunnat, elinkeinoelämä ja järjestöt yhdessä.

- *Huom! Alueellinen yhteinen varautuminen ei korvaa tai rajoita eri toimialojen varautumisen johtamisen ja yhteensovittamisen valvontatehtäviä tai vastuuta.*

Toimialakohtainen varautuminen:

- Valmiuslaissa ja toimialaa koskevassa lainsäädännössä määriteltyjen varautumisen velvoitteiden toteuttamista. Kukin toimiala vastaa omasta varautumisestaan ja mahdollisesta toimialan yhteensovittamistehtävästä sekä maakunnan että keskushallinnon tasolla. Asianomainen ministeriö huolehtii toimialakohtaisen varautumisen valtakunnallisesta koordinaatiosta ja yhteensovittamisesta.

Omatoiminen varautuminen:

- Yksityisten ihmisten ja yhteisöjen toimintaa, jolla pyritään onnettomuuksien ehkäisyyn ja valmistaudutaan toimimaan vaaratilanteissa. Turvallisuus on samalla sekä oikeus, että velvollisuus. Jokaisen tulee varautua itse erilaisiin häiriötilanteisiin (sähkö, vesi jne.) siten, että kykenee suoriutumaan itsenäisesti 72 tunnin ajan ilman viranomaisten toimesta toteutettavia pelastustoimenpiteitä.

5.2 Alueellisen yhteisen varautumisen kehittämistoimenpiteiden määrittely

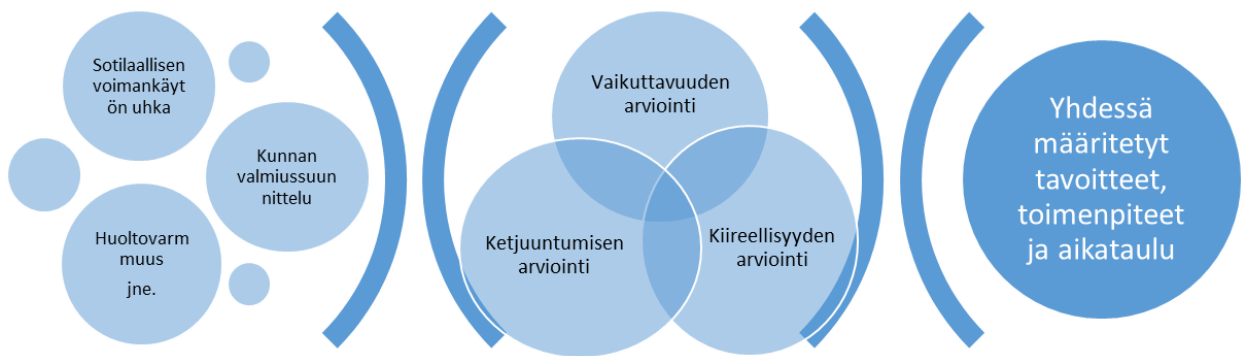
Alueellisen yhteisen varautumisen kehittämistoimenpiteiden määrittämisen perusta muodostuu Suomen kansallisten linjauksien, Suomen kansallisen riskiarvion (SM 5/2019), Kainuun alueellisen riskiarvion 2018, hallinnonalakohtaisten riskiarvioiden, Kainuun toimintaympäristön erityispiirteiden tai jonkun muun perustelun tarpeen johdosta.

Kainuun valmiusfoorumin toimesta määritetään Kainuun maakunnan alueen valmiussuunnittelun painopisteet, resurssit sekä yhteiset tavoitteet alueellisen yhteisen varautumisen ja valmiussuunnitelmien sisällön yhteensovittamisen osalta. Aihealueiden yhteisenä perustana voidaan pitää laaja-alaista vaikuttavuutta sekä poikkihallinnollisuutta (esim. kuntien valmiussuunnittelun tukeminen, huoltovarmuus, kuljetuslogistiikka jne.).

Kainuun valmiusfoorumin jäsenorganisaatiot voivat tehdä tarpeelliseksi katsomiaan esityksiä alueellisen yhteisen varautumisen suorituskyvyn kehittämiseen ja yhteensovittamiseen liittyvistä aihealueista.

Aihe-esitykset esitetään Kainuun valmiusfoorumin sihteerille, jonka toimesta laaditaan aihe-esityksien yhteenveto. Aihe-esityksien yhteenveto käsitellään valmiusfoorumin kokouksessa seuraavan prosessimallin mukaisesti Kainuun (kuva 5).

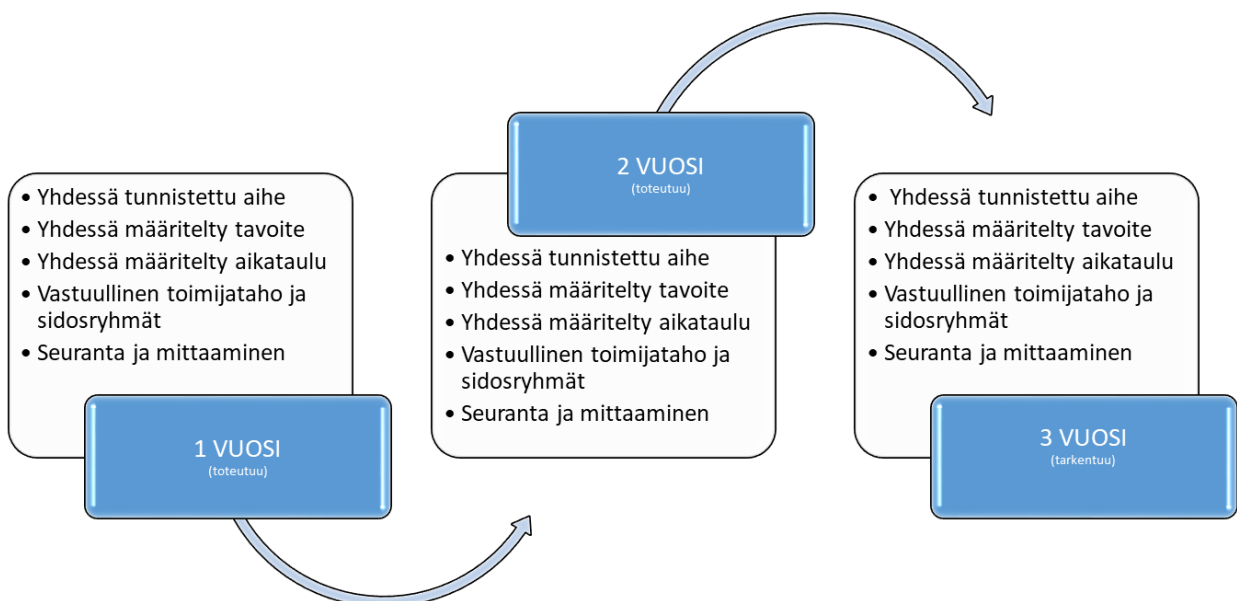
Valmiusfoorumi tekee kehittämistoimenpidepäätöksen ja määrittää yhteiset toimenpiteet, tavoitteet sekä aikataulun.

KUVA 5 Valmiussuunnittelun painopisteen määrittämisen prosessi

5.3 Alueellisen yhteisen varautumisen suunnitteluajanjakson pituus

Alueellisen yhteisen varautumisen tunnistamat aihealueet ovat usein sisällöltään laaja-alaisia ja monikompleksisia ja jonka sisältöä tuottavaan työskentelyyn sisältyy yhteistoimintaa useiden eri sidosryhmien kesken. Näistä edellä mainituista tekijöistä johtuen alueellisen varautumisen suunnittelujakson tarkoituksenmukainen pituus muodostuu noin kolmen vuoden ajanjaksolle. Suunnittelujakson pituus kuvattu alla (kuva 6).

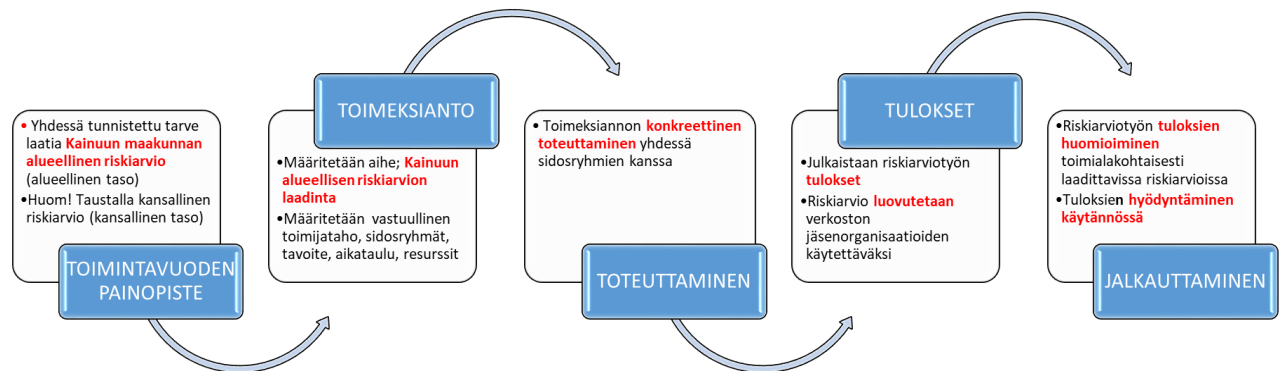

KUVA 6 Alueellisen yhteisen varautumisen suunnittelujakson pituus

5.4 Alueellisen yhteisen varautumisen kehittämisen toimeksianto

Kainuun valmiusfoorumin toimesta päätettyjen alueellisen varautumisen yhteensovittamisen tai kehittämistoimenpiteiden osalta määritetään toimintavuoden painopiste, jonka mukaisesti yhdessä tunnistettua aihealuetta pyritään kehittämään. Toimeksianto

määritellään riittävän konkreettisella tasolla ja rajataan tarkoituksenmukaisella tavalla. Toimeksianto sisältää mm. konkreettiset toimenpiteet, toteuttamisen tavan, tavoitteet sekä seurannan ja aikataulun (kuva 7).

KUVA 7 Toimeksiannon määrittämisen ja toteuttamisen prosessi

5.5 Toimeksiannon toteuttaminen

5.5.1 Valmisteleva sihteeristö

Kainuun valmiusfoorumin sisällöllisen toiminnan tukemiseksi ja toimeksiannon toteuttamiseksi voidaan muodostaa valmisteleva sihteeristö. Sihteeristössä tulee olla monipuolisesti edustettuina foorumin jäsenorganisaatioiden ja eri tehtävälajien varautumisen asiantuntemusta.

Sihteeristö avustaa valmiusfoorumin sihteerää ja valmistelee valmiusfoorumin käsiteltäväksi tulevat asiat sekä panee osaltaan toimeen valmiusfoorumin tekemät päätökset. Valmiusfoorumille käsiteltäväksi tuotavat asiat valmistellaan yhteistyössä tarvittavien jäsenorganisaatioiden ja jäsenorganisaatioiden asiantuntijoiden kanssa.

Sihteeristö toimii puheenjohtajan alaisuudessa. Päätöksen sihteeristön perustamisesta tekee valmiusfoorumi.

5.5.2 Ad hoc toimeksianto

Kainuun valmiusfoorumin päättämän kehittämistoimenpiteen toteuttamiseksi voidaan muodostaa erillinen Ad hoc laadintatyöryhmä. Laadintatyöryhmän kokoonpano muodostuu kehittämistoimenpiteen kohteena olevan aihealueen sisältövaatimuksien mukaisesti. Ad hoc laadintatyöryhmän tavoite, aikataulu ja resurssit määritellään toimeksiannossa.

Päätöksen Ad hoc laadintatyöryhmän perustamisesta tekee valmiusfoorumi.

6. JÄRJESTÖJEN TUKI KAINUUN YHTEISEN VARAUTUMISEN KEHITTÄMISESSÄ

Järjestöillä on merkittävä rooli onnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin varautumisessa. Järjestöt tuottavat palveluja, koordinoivat vapaaehtoisten osallistumista viranomaisista tukevaan toimintaan ja ylläpitävät esimerkiksi valmiustoimintaan liittyvää erityisosaamista. Järjestöt kanavoivat, johtavat ja koordinoivat myös järjestöihin kuulumattomien kansalaisten auttamishalun erilaisiin auttamistehtäviin. Järjestöjen toiminta perustuu pääosin vapaaehtoisuuteen, joten niille ei voida asettaa tarkkoja suorituskykyvaatimuksia.

Järjestöjen lisäksi aktiiviset kansalaiset ovat merkittävä osa kriisinkestävää yhteiskuntaa. Yksilöt ovat yhä tärkeämpiä turvallisuustoimijoita omissa valinnoissaan ja toiminnoissaan, perheen ja lähiyhteisöjensä jäseninä. Yksilön tiedot, taidot ja turvallisuutta vahvistava asenne muodostavat yhteiskunnan resilienssin eli kriisinsietokyvyn perustan.

Vapaaehtoistoiminnan yhteensovittamisella tarkoitetaan viranomaisten, hallinnonalojen ja järjestöjen yhteistyön edistämistä. Käytännössä se tarkoittaa esimerkiksi yhteisiä sopimuksia, koulutus- ja harjoitustoimintaa, valmius- ja varautumissuunnittelua sekä järjestöjen roolin huomioon ottamista varautumisessa. Varautumisessa hyödynnetään järjestötoiminnan joustavuutta ja mahdollisuuksia ulottaa toiminta kattamaan myös viranomaisten vastuualueiden väliin jäävät tehtävät.

Kuntien varautumisessa otetaan huomioon ulkoistetut palvelut sekä yhteistyö elinkeinoelämän ja järjestöjen kanssa. Järjestöt, sopimusyhteisöt ja vapaaehtoissektori tuottavat merkittävällä tavalla turvallisuuden toimintoja ja palveluja tukien laaja-alaisesti koko yhteiskunnan varautumista. Hallinnonalat ja viranomaiset huomioivat järjestöjen voimavarat ja valmiuden valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

6.1 Kyläyhteisöjen sekä kaupunginosayhdistysten tuki Kainuun yhteisen varautumisen kehittämisessä

Kylien ja kaupunginosien hyvinvointi, turvallisuustyö sekä turvallisuussuunnittelu eivät ole pelkästään viranomaisen työtä, vaan turvallisuus on osa ihmisten jokapäiväistä arkea, johon kaikki Kainuun maakunnan alueella asuvat kuntalaiset voivat vaikuttaa. Näin ollen turvallinen kylä ja kaupunginosa ovat monen eri toimijan yhteistyön tulos.

Kokonaisturvallisuuden toteuttamisperiaatteisiin sisältyvä kotitalouksien omatoiminen varautuminen on keskeinen osa Kainuun maakunnan alueen kokonaisvaltaista häiriö- ja kriisinsietokyvyn kehittämistä. Mahdollisista häiriötilanteista voidaan mainita esim. pitkittynyt sähkönjakelun häiriötilanne, jonka vuoksi yhteiskunnan tarjoamat palvelut häiriintyvät tai voivat pahimmassa tapauksessa keskeytyä tilapäisesti jopa kokonaan. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että jokainen Kainuun maakunnan alueella asuva kuntalainen tuntee kotitalouksien varautumisen perusteet sekä tiedostaa omatoimisen varautumisen merkittävän roolin osana Kainuun kuntien kokonaisvaltaista turvallisuus- ja valmiussuunnittelua.

7. HUOLTOVARMUUSORGANISAATION TUKI KAINUUN YHTEISEN VARAUTUMISEN KEHITTÄMISESSÄ

Yhteiskunnan huoltovarmuus nojaa vahvasti elinkeinoelämän suorituskykyyn. ELVAR-toimikunta toimii alueellisena elinkeinoelämän varautumisen yhteistyöalustana ja siksi valmiusfoorumille huoltovarmuusorganisaatiosta saatava tuki pyritään pääsääntöisesti järjestämään foorumissa edustettuna olevan Pohjois-Suomen ELVAR-toimikunnan kautta. Toimikunnan vastuualue kattaa Lapin, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnat. Toimikunta pyrkii olemaan aktiivisesti mukana kaikkien vastuualueensa maakuntien valmiusfoorumien työssä.

ELVAR-toimikuntaa kannattaa hyödyntää, kun tarvitaan elinkeinoelämän näkökulmaa varautumiseen ja huoltovarmuuteen liittyen.

ELVAR-toimikunta järjestää koulutusta sekä alueseminaareja, joihin voidaan kutsua myös julkisen hallinnon edustajia tarpeen mukaan.

ELVAR-toimikunta koordinoi alueellisia elinkeinoelämän varautumiseen liittyviä kehittämisprojekteja, joilla useilla on liittymäpinta myös julkisen hallinnon varautumiseen.

ELVAR-toimikunta viestii aktiivisesti varautumisesta ja huoltovarmuustyöstä alueen yrityksille.

Valtakunnan viisi ELVAR-toimikuntaa keskustelevat tiiviisti muun huoltovarmuusorganisaation (Huoltovarmuuskeskus, sektorit ja toimialakohtaiset poolit) kanssa, jolloin valtakunnalliset poolit ja alueella toimiva ELVAR-toimikunta täydentävät toisiaan. Lisäksi ELVAR-toimikunnat jakavat keskenään tietojaan. Poolit vastaavat oman alansa erityisosaamisestaan ja varautumisestaan.

ELVAR-toimikunta havainnoi ympäristöään ja pyrkii tuomaan esille varautumisyhteistyösään laajasti vaikuttavia ilmiöitä elinkeinoelämän puolelta. Havainnoistaan se raportoi aluehallintovirastolle, joka laatii tilannekatsauksen. Se toimitetaan myös Huoltovarmuuskeskuselle, joka pyrkii käynnistämään kehittämisprojekteja tilannekatsauksissa ilmenneiden kehittämistarpeiden mukaisesti.

Lisätietoa huoltovarmuudesta ja huoltovarmuusorganisaatiosta:

<https://www.huoltovarmuuskeskus.fi/>

<https://www.huoltovarmuuskeskus.fi/toimialat/toimikunnat/elvar-toimikunnat/>

8. KAINUUN VARAUTUMISEN KOULUTUKSET JA HARJOITUKSET

Kainuun maakunnan alueella toteutetaan vuosittain useita erilaisia jatkuvuudenhallintaan, varautumiseen ja valmiussuunnitteluun sekä kokonaisturvallisuuden kehittämiseen sisältyviä harjoitus- ja koulutustilaisuuksia. Harjoitus- ja koulutustilaisuuksien pääjärjestäjänä voi toimia aiheesta riippuen joko viranomainen, kunta, järjestö tai jokin muu toimijataho.

Kainuun valmiusfoorumin jäsenorganisaatioiden keskuudessa on tunnistettu tarve ylläpitää Kainuun maakunnan alueella toteutettavien jatkuvuudenhallinnan, varautumisen ja kokonaisturvallisuuden koulutus- ja harjoitustilaisuuksien yhteistä koulutuskalenteria.

Peruste: Suomessa ei ole kansallista koulutus- ja harjoituskalenteria, jonka vuoksi tieto koulutuksien tai harjoitusten järjestämisestä ei tavoita kaikkia Kainuun keskeisiä turvallisuustoimijoita riittävän ajoissa.

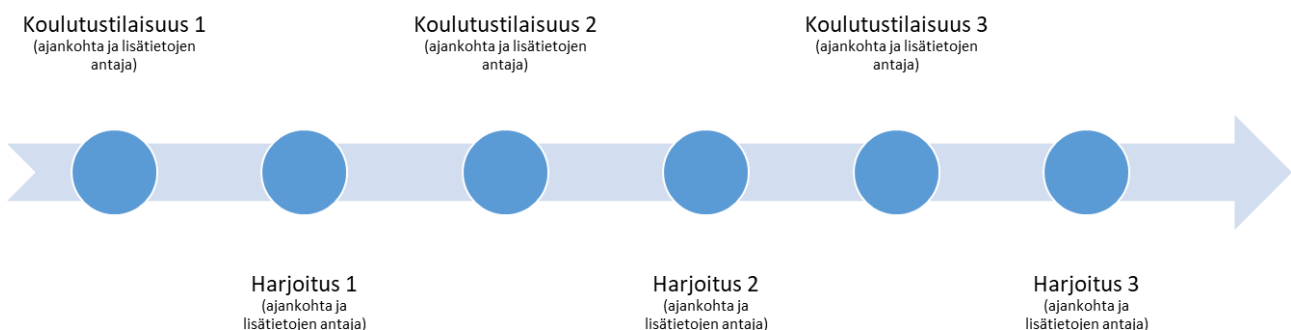
Yhteisen koulutus- ja harjoituskalenterin ylläpidon tavoitteena on lisätä yleistä tietoisuutta Kainuun alueella toteuttavista koulutus- ja harjoitustilaisuuksista. Kalenterin ylläpidon myötävaikutuksella pyritään lisäämään alueellisen yhteisen varautumisen kokonaisuudenhallintaa sekä työ- ja henkilöresurssisuunnittelua siten, että foorumin jäsenorganisaatiot kykenevät huomioimaan koulutus- ja harjoitusajankohdat omassa työsuunnittelussaan.

7.1 Koulutus- ja harjoituskalenterin ylläpitäminen

Kainuun valmiusfoorumin sihteerin toimesta ylläpidetään Kainuun maakunnan alueella toteutettavien ja poikkihallinnollisesti vaikuttavien koulutus- ja harjoitustilaisuuksien yhteistä kalenteria.

Kalenterin sisältötieto muodostuu seuraavasti;

- Kainuun valmiusfoorumin jäsenorganisaatiot ilmoittavat foorumin sihteerille sellaisista koulutus- ja harjoitustilaisuuksista, jotka heidän mielestään on tarpeellista saattaa kaikkien foorumin jäsenorganisaatioiden tietoisuuteen (koulutus- tai harjoitustilaisuuden poikkihallinnollinen merkittävyys).

KUVA 8 Kainuun maakunnan alueella toteutettavat koulutukset ja harjoitukset

Osoite
Opintie 1
87100 KAJAANI

Puhelin
08-6155 3100

Telefax
08-6155 3101

LIITE 1 Salassa pidettävän tiedon turvaluokittelu

Salassa pidettävät turvaluokitellut tietoaineistot jaetaan neljään turvaluokkaan ja tietoaineistot merkitään turvaluokkaa osoittavalla leimamerkinnällä. Turvaluokat eroavat toisistaan lähinnä tietoaineiston ja sen sisältämien tietojen suojaamiseksi tarvittavan suojaustason osalta seuraavasti:

- I Turvallisuusluokan tietoaineisto (**Erittäin salainen**)
- II Turvallisuusluokan tietoaineisto (**Salainen**)
- III Turvallisuusluokan tietoaineisto (**Luottamuksellinen**)

I turvallisuusluokan tietoaineisto (Erittäin salainen) sisältää äärimmäisen arkaluonteista, salassa pidettävää tietoa, jonka paljastuminen vaarantaisi keskeisiä yleisiä etuja.

II turvallisuusluokan tietoaineisto (Salainen) sisältää erittäin arkaluonteista, salassa pidettävää tietoa, jonka paljastuminen loukkaisi merkittävästi joko yksityisiä tai yleisiä etuja.

III turvallisuusluokan tietoaineisto (Luottamuksellinen) sisältää salassa pidettävää tietoa, jonka paljastuminen vaarantaisi viranomaisten toimintaedellytyksiä, liike- tai ammattisalaisuuksia tai henkilötiedon suoja.

Edellä mainittujen lisäksi on myös osittaisessa käytössä IV turvallisuusluokka (**Viranomaiskäyttö tai Käyttö rajoitettu**). Turvallisuusluokkaan IV kirjattavalle tietoaineistolle on tyypillistä laaja käsittelytarve, korkea käytettävyys, soveltuvuus päivittäiseen työskentelyyn ja tiedon paljastumisen aiheuttama vähäinen vahinko salassa pidon perusteena olevalle asialle. Turvallisuusluokkaan IV luokitellun tietoaineiston käsittelyssä noudatetaan samoja periaatteita kuin turvallisuusluokan III tietoaineiston osalta.

ERITTÄIN SALAINEN Suojaustaso I JulkL (621/1999) 24.1 §:n _____ k L (____/____) _____ §:n _____ k	SALAINEN Suojaustaso II JulkL (621/1999) 24.1 §:n _____ k L (____/____) _____ §:n _____ k
LUOTTAMUKSELLINEN Suojaustaso III JulkL (621/1999) 24.1 §:n _____ k L (____/____) _____ §:n _____ k	KÄYTTÖ RAJOITETTU Suojaustaso IV JulkL (621/1999) 24.1 §:n _____ k L (____/____) _____ §:n _____ k

KUVA Turvallisuusluokitusmerkintöjen leimat

Turvallisuusluokitusmerkintää saa käyttää vain niiden salassa pidettävien asiakirjojen kohdalla, jotka ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 24.1 §:n kohtien 2 ja 7-10 tai kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain perusteella.

Lisätietoja VAHTI ohjesivustolta <https://www.vahtiohje.fi/web/guest>